

Arpás Károly

Mária — hármasoltár
Betlehem Golgota

Mária az ablak előtt holdfény az arcán — körmei holdja állán a kicsiny lyuk puha húsbá veszik mellei telnek érnek gyermeket hordoz öle feszülő kerek hasát a szövet még rejti Ó hogy elomolna ha hite oszlopa nem volna párnás keze combján tán a lábát taró kín görcsét simítja el vértelen ajka nyílik nyögésre Józsefet hívja mert egyedül van vagy a haláltól riadt még éppen a gyermek él az öleben míg Mária fenn a képen várja az éjszakát

két hamuszürke talp Merevségét hinni port letörölve két kéz, marok tapad rá — ujjak között barnul a szög és a vér

Megbicsaklott térd mellett kősimaságú arc. A behunytt szem még meg-nem-történté álmodja a bizonyosságot.

Az előrebukottat a fa. János és Magdolna tartja. Flát a szögek és a kötél.

NEM

Tehetetlen test e test.

A ruha redőtlen, szélcsend.. A vihar elvonult, oszlóban a sötétség, a fényt még elfogják szokatlan fellegek.

Ó MÁR NEM Ó HAJA FEDI AZ ARCOT A DRAGÁT MÁR CSAK EGY ARC ÉL AZ ÖVÉ — EZTÁN A TÜKÖRBE IS EGY

Az első sugarak az asszony fejét érik, majd az aura fényességé nő. A délután utolsó órái. Közöttük gunyaszt az

EST

A kép jobb felső sarkában már ragyog az a csillag

Názáret

A názáreti konyha öregasszonyuló rongyhomálya félig kibomlott haja hamuba hamul maga is része csak két eres keze öleiben tűz se fogja redves fadarab túl néz a szemlélőn túl az udvar világán pupillája meredt

arca názáreti kertek kítaposott sok útja földek képe becsutt szája kiszáradt forrás szikkadt mellei helyt avitt mallény rejti

nem fázik nincs meleg még vár még

Karácsony rejtvény

VÍZSZINTES: 1. Idézet Ady Endre Karácsony című verséből, folytatása a függőleges 43. számú sor (zárt betűk, itt: S, N, L), 14. Esztétikailag megfelelő, 15. Kénelmes, nagy karosszék, idegen szóval, 16. Sir, 17. ... májli (légi posta), 19. A mobilben és az itrium vegyjele, 20. A dán gépkocsik jele, 21. Mutatószám, 23. Holland légitársaság, 25. Sportlőtűz, 26. Tánctalénekes (János), 28. Egtáj, 29. Rövid, zsinóros férfikabát, 30. Jelzés, 32. Vörös, angolul, 33. „A pusztá...” (Pétefi), 34. A rádium vegyjele, 35. Száradni akasztja, 36. Bont, 37. Egyházi személy, 38. Lakoma, 39. Tág, 41. Varróeszköz, 42. Gyors, 43. A Wozzeck című opera szerzője (Alban), 45. Magatartás, 46. Folyóirat az Élet és Tudomány, 48. A fa része, 51. Előkelő, 52. Édes ital, 53. Ilyen medve is van, 54. Üres stég! 56. Zuhany, 58. Genitivus rövidítése, 59. Község Szombathely közelében, 60. Pusztit, 62. Óriáskigyó, 64. Inog egyenmű betűi, 65. Aki pénzt kér a hallgatásáért, 68. Sétáló.

FÜGGŐLEGES: 1. Rituális öngyilkosság a japánoknál, 2. USA-állam, 3. A tetejére, 4. Egyenlő részben, idegen szóval, 5. Sövényt vág, 6. Színész nő (... Nagy Mária), 7. Kettős betű, 8. Háziállat, 9. Tagadószó, 10. Gyógyanyag, 11. Dolog, 12. Folyadék, 13. Közé van hozzá, 18. Jelképes, 22. Világírú magyar származású szobrász (Amerigo), 23. Ráma, 24. Folyóág, 25.

Szösszetételekben zenével való kapcsolatot jelöl, 27. Chaplin egyik ismertető jelképe volt, 29. Kiejtett betű, 31. „Új seprő jól...” 33. Kína autonóm területe, 37. Jól-lehet, noha, 40. Vidám lelkiállapot, 42. Tánctalénekes (Rezső), 44. Rummalt készült meleg ital, 45. Az idézet befejező része (zárt betűk: E, H), 46. Hajórész, 47. A hét vezér egyike, 49. Fejlődőben levő, 50. Erzelmes jellegű dalok, 55. Férfinév, 57. A Nana írója, 60. A toll művésze, 61. Taliga egyenmű betűi, 62. A szív oldala, 63. A függőleges 12. számú, névelővel, 66. Ókori súly- és pénzegység, 67. Moka egyenmű betűi, 68. Öregember kedves megszólítása, 69. Szovjet repülőgéptípus.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 1. és a függőleges 45. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény helyese megfejtése: KARÁCSONYNAK ÜNNEPE — LEPEGET A FAK KÖZT.

A megfejtők közül sorsolással 50 forint értékű könyvjutalmat nyertek és személyesen vehetik át a Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca): Kiss Dezsőné, Szeged, Szilléri sor 5/A. Barany Péterné, Szeged, Északi városrész 322/A. Polgár Istvánné, Szeged, Pentelei sor 6., VII. 33.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: 6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.

Úton — egymáshoz

Buzgó népművelők és ügyes gémekkák szervezik országsszerte a nagyobb városokban a magányosok klubjait. Társas összejöveteit táncokkal, idegen nyelv gyakorlásával, kirándulással összekötve. Nem tudom, hányan veszik igénybe ezt a különös szolgáltatást, de hogy riasztóan terjed köztünk a magány betegsége, az mindenféle statisztikai adat nélkül is érzékelhető. Pétert volna a szocializmus világába is a nálunk fejlettebb, más társadalmi rendszerű országok „idegenedés”-ként nyilvántartott kórokozója? Olyan jól élnénk, hogy akárcsak a svájci polgárok sokasága, mi is hatszor meggondolnánk, hogy vendégségbe menjünk barátainkhoz, mert utóbb viszonzni illelnek a meghívást? Olyan — szinte áthidalhatatlan — szakadék tátongana a jól keresők és a fileres gondokkal küzdők között, hogy lassan a családi kötelékek is felazulnak, a „menő” bezárkózik jómódja bástyái mögé? Nem hiszem.

De azt is tudom, hogy sokan vannak, akik magukra csukják az ajtót, nincs idejük a barátság és a rokoni kapcsolatok ápolására, televízióval pótolják a társas életet, mártírnak vélik magukat akkor is, ha egyedülléteket csakis saját maguknak köszönhetik. (Eszemben sincs letagadni, hogy vannak — cseppet sem lebecsülhető — külső körülmények is, melyeknek áldozatai lettek. A nyugdíjas amikor elszakad a munkahelyi közösségtől, amikor párttagként átigazolja magát a számára addig ismeretlen körzeti pártszervezetbe, a fiatal, akinek családi köre zavaros és gyűlölködő, nem oktanul bujlik el a világ elől.)

Mégis az a meggyőződésem, hogy egy közösségi társadalomban, ahol az egyén joga és kötelessége a „beszólás”, a véleménymondás és a cselekvés lehetősége a közéért, nem természetes állapot a magány cellájában kuksolni.

A Szovjetunióban járva mindig meghat, mennyivel több családi ünnepet töltünk együtt, vidám társaságban, ajándékokkal, vasárnapias ebédekkel, vacsorákkal fűszerezve a találkozás az emberek. Ott ugyanis május elseje, május kilencedike, november hetedike is a házi készülődések, a nagy vendégségek alkalmá. A barátok az ünnepre koccintanak, így is köszönnek egymásnak, a gyerekek pontosan olyan izgalommal várják a pirosbetűs napot, mint a jolka — a karácsony — Szilveszter — ünnepe. Tudják: ilyenkor is kapnak meglepetést.

Mi most éppen a karácsonyra készülődünk. Vásárlók tumultusa az üzletekben, csomagokat cipelő felnőttek, csil-

lagszórófényre váró gyerekek, nagyobb forgalom a MÁV pénztárainál, ahol előre lehet jegyet váltani. Az utóbbinak kiváltkepo örülök. Hiszen jól tudom: emberek sokaságát érintette érzékenyen a vasúti tarifa százszázalékos drágulása, a vidékről elszármazott fiatalok ritkábban jutnak el a szülőháza, s megfordítva: az idős szülők is nehezebben szánják rá magukat, hogy elvonatozzanak a városba, gyerekekkel, unokáival találkozni, beszerezni azt-azt, ami a faluban nem kapható.

Ez idén különösen hosszúra nyúlik az ünnep. Talán arra is alkalmat ad, hogy a családi találkozók mellett, összefussanak a régi osztálytársak, megkeressék egymást a jóbarátok, egészséges viták közben fogyasztva a bejzlit. Meglehet, a háziasszonyok egy része ezúttal is lecsopent valamennyit a munkaszüneti napokból, hogy nagytakarítson, mosson, varrjon, rendet teremtsen a gyerekszobában, s rávegye élete párját: szerelje már végre fel vagy meg ezt meg azt, kenje meg a nyikorgó ajtó zsarnérját, barkácsoljon még egy polcot a konyhába. De nem lehet annyi házi teendő, hogy bárki megkerülhesse a legfontosabb szülői feladatot: beszélgetni, játszani, sétálni a csemetéivel, akinek nevelését mind többen hajlamosak az iskolára, óvodára hárítani.

És akinek már nincs családja? Akinek szeretteit lekasabolta a halál? Aki már nem is vesz magának karácsonyfát, nehogy a régi, boldog karácsonyokkal szembesüljön? Ó nem önkéntes-magányos. Nem szabad, hogy csak rajta múljon: talál-e más társaságot, mint a tévé dobozát. Szomszédok is vagyunk. Jó ismerősök. Az illető valamikor mellettünk dolgozott. Távoli rokonunk lehet, vagy rég elfelejtett gyermekkorunk pajtása. Az ő fájdalmas egyedülléte minket vadal. A szomszédot, aki nem csönget be hozzá, hogy meghívja egy feteletre vagy teára. Az ismerőst, aki már azzal is segítene, ha tíz percre benézne hozzá. A volt pajtást és a távoli rokont, aki meghívhatná őt a soknapos ünnep egyik családi ebédjére.

Ember — ez büszkén hangzik... Ismételtetjük a gorkili igazságot. Ember — ez esendően is hangzik, tehetjük hozzá. Hiszen társas lényről van szó. Akit nem népművelőknek, nem is a gémekeknek, hanem valamennyiünknek kell megszabadítani az ünnepi magány kettős szorításából.

MÁRIÁSSY JUDIT

